

Horák, Pavel: Působení a vliv akčních výborů Národní fronty ve vybraných okresech severovýchodních Čech. Dizertační práce. Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta 2017, 257 s.

Dizertační práce Pavla Horáka se věnuje působení akčních výborů Národní fronty v některých okresech regionu, který označuje jako severovýchodní Čechy, konkrétně v okresech Hradec Králové, Náchod, Nový Bydžov a Trutnov. Výše uvedené okresy se jeví jako vhodné pro komparaci pro svůj odlišný politický a historický vývoj a ekonomický a sociální charakter. Kritérium tohoto výběru se mi zdá logické, v úvodu práce bylo dostatečně vysvětleno. Zde bych pouze navrhol, aby pasáže popisující charakter jednotlivých okresů byly z úvodu vyčleněny a byla jim věnována pozornost v samostatné kapitole, kde by mohly být i rozšířeny. Stejně logické jako teritoriální je i chronologické vymezení tématu, tedy obdobím od zakládání akčních výborů v době únorové krize roku 1948 a krátce po ní do jejich faktického zániku v roce 1954.

První část práce je věnována první fázi existence akčních výborů na různých teritoriálních úrovních i ve společenských organizacích ve sledovaných okresech, kdy sloužily komunistické straně nejenom k získání a upevnění monopolního mocenského postavení v zemi, ale i jako jeden z významných nástrojů k „očistě“ politického a společenského života země a k jeho řízení. Detailněji dále sleduje mj. jejich podíl na přípravě voleb v květnu 1948, postupu vůči dalším politickým stranám či Sokolu. Stranou pozornosti nezůstávají ani projevy odporu proti činnosti akčních výborů. Následující kapitola pak popisuje období úpadku vlivu akčních výborů Národní fronty, kdy začaly plnit především organizační, agitační, kontrolní a koordinační úkoly. Autor zkoumá nejenom situaci uvnitř akčních výborů, ale i jejich vztah k jednotlivým složkám Národní fronty. Velkou pozornost věnuje nedostatkům v práci akčních výborů a snahám o jejich odstranění.

Autorovi se podařilo dle mého názoru dostatečně zmapovat a zanalyzovat činnost akčních výborů Národní fronty v okresech Hradec Králové, Náchod, Nový Bydžov a Trutnov a zkomparovat ji. Činnost sledovaných akčních výborů se zároveň snaží zasadit do kontextu celorepublikového vývoje. Ke zpracování tématu využil širokou škálu literatury a pramenů, z nich především archiválií příslušných akčních výborů Národní fronty uložených ve Státním oblastním archivu v Zámrsku a v okresních archivech v Náchodě, Trutnově a Hradci Králové. Bylo by nicméně podle mého názoru užitečné pracovat dále mj. s materiály státně bezpečnostní provenience uloženými v Archivu bezpečnostních složek. Důležité informace by měly přinést především k projevům odporu, nicméně by mohly přispět i k prohloubení

poznání samotného působení akčních výborů i k osobnostem některých jejich představitelů. Je škoda, že publikace není doplněna obrazovou a dokumentární přílohou. Autor uvádí, že ve studovaných spisových materiálech na žádné vyhovující nenarazil. Možná by ale mohl využít sbírek soudobé dokumentace a fotografií, nacházejících se pod různými názvy prakticky ve všech státních archivech, či sbírek příslušných muzeí. Hlavně pro případné publikování práce by to zvýšilo její úroveň nejenom z hlediska vizuální atraktivity, ale i z hlediska kvalitativního.

Výše uvedené připomínky jsou především podnětem pro další možné rozvinutí sledovaného tématu a nic nemění na celkově kladném hodnocení dizertační práce P. Horáka, kterou doporučuji k obhájení.

doc. PhDr. Jaroslav Pažout, PhD.

katedra historie

Přírodovědně-humanitní a pedagogické

fakulty

Technické univerzity v Liberci